

Analiza funkcjonowania Straży Miejskiej w Kolbuszowej

1. Wprowadzenie

Straż Miejska jest jednostką organizacyjną gminy powołaną do realizacji zadań z zakresu ochrony porządku publicznego oraz wspierania innych służb w działaniach na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców. Jednocześnie jej funkcjonowanie wiąże się z ponoszeniem znaczących kosztów z budżetu gminy.

Z tego względu dokonano oceny efektywności funkcjonowania tej jednostki zarówno w aspekcie finansowym, jak i organizacyjnym.

Celem niniejszej analizy ocena funkcjonowania Straży Miejskiej w Kolbuszowej w latach **2023-2025**, obejmująca:

- koszty funkcjonowania jednostki,
- zakres wykonywanych działań,
- efekty działalności,
- wpływ na poziom bezpieczeństwa publicznego.

2. Wydatki na funkcjonowanie Straży Miejskiej

Analiza zestawień realizacji budżetu Urzędu Miejskiego w Kolbuszowej wskazuje, że wydatki na funkcjonowanie Straży Miejskiej utrzymują się na wysokim poziomie przekraczającym pół miliona złotych rocznie.

Wydatki w latach 2023-2025

Rok	Wydatki ogółem
2023	603 153,87 zł
2024	537 725,12 zł
2025	602 659,05 zł

Łączne wydatki gminy na funkcjonowanie Straży Miejskiej w analizowanym okresie wyniosły: **1 743 538,04 zł**

Największą część tych wydatków stanowią koszty osobowe. W 2025 r. wynagrodzenia 3 osób pełniących funkcję strażników miejskich wraz z pochodnymi wyniosły: **345 860,97 zł** co stanowi ponad połowę wszystkich wydatków ponoszonych na funkcjonowanie Straży Miejskiej w tym wynagrodzeń pozostałych 2 osób cywilnych zatrudnionych w referacie straży miejskiej.

Pozostałe koszty obejmują m.in.:

- zakup materiałów i wyposażenia,
- koszty paliwa i utrzymania pojazdów,

- usługi telekomunikacyjne,
- podróże służbowe,

Wydatki te mają charakter **wydatków bieżących**, które nie prowadzą do powstania trwałych aktywów ani inwestycji infrastrukturalnych.

3. Analiza działalności Straży Miejskiej w latach 2023–2025

Dla oceny efektywności funkcjonowania jednostki konieczne jest zestawienie danych z kilku kolejnych lat.

Porównanie działalności

Rok	Służby	Godziny	Wykroczenia	Mandaty	Kwota mandatów	Wnioski do sądu	Pouczenia
2023	872	6957	412	2	500 zł	3	407
2024	744	5944	292	4	900 zł	0	862
2025	560	4480	249	3	500 zł	0	246

W ciągu trzech lat nałożono łącznie: **9 mandatów** na kwotę: **1900 zł**. Przy poniesionych wydatkach przekraczających **1,74 mln zł**, wpływy z mandatów stanowią zaledwie ułamek kosztów funkcjonowania jednostki. Oznacza to, że na każdą złotówkę wpływu z mandatów przypada około 917 zł wydatków publicznych.

Należy również podkreślić, że w analizowanym okresie strażnicy skierowali do sądu jedynie 3 wnioski o ukaranie (w 2023 r.), natomiast w latach 2024–2025 nie skierowano żadnego wniosku o ukaranie do sądu. Oznacza to, że narzędzia prawne przewidziane dla straży wykorzystywane były w bardzo ograniczonym zakresie. Analiza sprawozdań z działalności straży wskazuje, że dominującą formą reakcji na wykroczenia były pouczenia.

Analiza sprawozdań wskazuje, że działalność Straży Miejskiej koncentruje się głównie na zadaniach:

- kontrolnych
- administracyjnych
- pomocniczych

Do najczęściej wykonywanych czynności należą:

- kontrole związane z gospodarką odpadami,
- weryfikacja deklaracji śmieciowych,
- kontrole urządzeń grzewczych (uchwała antysmogowa),
- kontrole zbiorników bezodpływowych,
- patrolowanie wybranych miejsc publicznych.

Strażnicy realizują również zadania pomocnicze na rzecz innych komórek urzędu, w tym:

- konwojowanie wartości pieniężnych,
- obsługę strefy płatnego parkowania,
- obsługę monitoringu miejskiego,

- współpracę z MGOPS,
- działania związane z opieką nad bezdomnymi zwierzętami.

Straż Miejska uczestniczyła również w realizacji zadań wynikających z „Programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt”. Zgodnie z informacją o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w 2025 r. w ramach realizacji programu przyjęto 79 zgłoszeń dotyczących zwierząt, a 54 interwencje dotyczyły odłowienia zwierząt i przekazania ich do lekarza weterynarii lub schroniska. Działania te polegały głównie na przyjmowaniu zgłoszeń od mieszkańców, podejmowaniu interwencji oraz przekazywaniu zwierząt do właściwych podmiotów zapewniających opiekę weterynaryjną lub miejsce w schronisku.

4. Wpływ na poziom bezpieczeństwa

W sprawozdaniach dotyczących stanu bezpieczeństwa wskazuje się, że stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy pozostaje stabilny i nie ulega istotnym zmianom. Oznacza to, że mimo funkcjonowania Straży Miejskiej oraz ponoszenia znaczących wydatków publicznych nie odnotowano wyraźnej poprawy poziomu bezpieczeństwa.

Należy zauważyć, Komendant Wojewódzki Policji w Rzeszowie wyraził pozytywną opinię w sprawie likwidacji Straży Miejskiej w Kolbuszowej. W uzasadnieniu wskazano, że z analizy sprawozdania rocznego z działalności Straży Miejskiej za 2025 r. nie wynika, aby jednostka w znacznym stopniu przyczyniała się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców gminy i miasta Kolbuszowa. Jednocześnie Komendant Wojewódzki Policji powołał się na informacje przekazane przez Komendanta Powiatowego Policji w Kolbuszowej, z których wynika, że rozwiązanie Straży Miejskiej w Kolbuszowej nie będzie miało istotnego wpływu na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy i miasta. Wskazano również, że większość interwencji podejmowanych na terenie miasta i gminy realizowana jest przez Policję. W konsekwencji likwidacja straży może wprawdzie spowodować zwiększenie zakresu niektórych zadań wykonywanych przez Policję, jednak dotyczyć one będą głównie czynności związanych z realizacją przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Komendant Wojewódzki Policji w Rzeszowie wskazał, że nie wnosi uwag co do zasadności rozwiązania Straży Miejskiej w Kolbuszowej. Oznacza to, że z punktu widzenia organów Policji planowana likwidacja Straży Miejskiej nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy.

5. Wnioski

Efektywność działań Straży Miejskiej należy ocenić jako niską. Dominującą formą aktywności są czynności o charakterze miękkim, w szczególności pouczenia, które nie generują dochodów, nie mają mierzalnego wpływu na budżet gminy oraz mogą być realizowane przez inne służby lub komórki organizacyjne urzędu. W praktyce formacja w bardzo ograniczonym zakresie korzysta z dostępnych narzędzi prawnych służących egzekwowaniu przepisów, takich jak mandaty karne czy wnioski o ukaranie kierowane do sądu, ograniczając swoje działania niemal wyłącznie do pouczeń. Przy ponoszonych kosztach przekraczających 600 tys. zł rocznie taka forma działania

nie może zostać uznana za skuteczną ani adekwatną do skali wydatkowanych środków publicznych.

Analiza sprawozdań z działalności Straży Miejskiej wskazuje również, że jej funkcjonowanie nie przekłada się na realną poprawę bezpieczeństwa publicznego. W oficjalnych sprawozdaniach wprost wskazano, że stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy nie uległ istotnym zmianom. Oznacza to, że mimo ponoszenia znaczących nakładów finansowych mieszkańcy nie odczuwają wymiernych korzyści w postaci wzrostu poziomu bezpieczeństwa.

Znaczna część zadań wykonywanych obecnie przez Straż Miejską ma charakter administracyjno-kontrolny, a nie interwencyjny. Kontrole deklaracji dotyczących gospodarowania odpadami, obsługa monitoringu miejskiego, konwojowanie dokumentów czy czynności związane ze strefą płatnego parkowania mogą być realizowane przez pracowników cywilnych innych referatów urzędu przy znacznie niższych kosztach. Utrzymywanie kosztownej, umundurowanej formacji do wykonywania zadań, które nie wymagają szczególnych uprawnień porządkowych, należy uznać za organizacyjnie i finansowo nieuzasadnione. Zadania związane z realizacją programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami również nie wymagają funkcjonowania odrębnej formacji o charakterze mundurowym. Po rozwiązaniu Straży Miejskiej zadania te będą nadal realizowane w ramach obowiązków gminy. Obsługę interwencji związanych z bezdomnymi zwierzętami zapewni przychodnia weterynaryjna, z którą gmina posiada zawartą umowę w zakresie zapewnienia opieki weterynaryjnej oraz podejmowania interwencji wobec zwierząt wymagających pomocy. Dodatkowo w miarę możliwości działania te będą wspierane przez działające na terenie gminy stowarzyszenia zajmujące się ochroną zwierząt. Rozwiązanie Straży Miejskiej nie spowoduje zatem ograniczenia realizacji programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami ani pogorszenia poziomu opieki nad zwierzętami na terenie gminy.

Jednocześnie należy podkreślić, że planowane rozwiązanie Straży Miejskiej nie oznacza utraty zatrudnienia przez osoby obecnie w niej pracujące. Pracownikom zostaną przedstawione propozycje zatrudnienia na innych stanowiskach cywilnych w strukturze Urzędu Miejskiego lub w jednostkach organizacyjnych gminy, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami oraz potrzebami organizacyjnymi. Celem planowanych zmian jest racjonalizacja struktury organizacyjnej, a nie redukcja zatrudnienia.

Należy również wskazać, że samochód wykorzystywany dotychczas przez Straż Miejską został zakupiony ze środków pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, z przeznaczeniem do wykonywania kontroli związanych z przestrzeganiem przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Po rozwiązaniu Straży Miejskiej pojazd ten, po usunięciu oznaczeń formacji, będzie nadal wykorzystywany do realizacji tych zadań przez właściwe komórki organizacyjne urzędu.

W sytuacji rosnących potrzeb mieszkańców oraz ograniczonych możliwości budżetowych gmina ma obowiązek racjonalnego i odpowiedzialnego gospodarowania środkami publicznymi. Środki przeznaczane obecnie na funkcjonowanie Straży Miejskiej mogą zostać wykorzystane na cele o znacznie większym znaczeniu społecznym, takie jak rozwój infrastruktury drogowej, zadania z zakresu oświaty, pomoc społeczna czy działania na rzecz bezpieczeństwa realizowane we współpracy z Policją.

Podsumowując, rozwiązanie Straży Miejskiej należy uznać za decyzję racjonalną, odpowiedzialną i uzasadnioną interesem społecznym. Nie jest to decyzja skierowana przeciwko bezpieczeństwu

publicznemu, lecz działanie zmierzające do bardziej efektywnego i przejrzystego gospodarowania środkami publicznymi oraz dostosowania struktury organizacyjnej urzędu do rzeczywistych potrzeb

BURMISTRZ KOLBUSZOWEJ

Grzegorz Romaniuk

